

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2011. május 26.*

A C-538/09. sz. ügyben,

az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz
2009. december 21-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: D. Recchia és A. Marghelis, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Belga Királyság** (képviseli: T. Materne, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

* Az eljárás nyelve: francia.

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, M. Ilešič, E. Levits, M. Safjan (előadó) és M. Berger bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,
hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- ¹ Az Európai Bizottság keresetével annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Belga Királyság – mivel nem tette kötelezővé megfelelő környezeti hatástanulmány készítését egyes olyan tevékenységek esetében, amelyek valamely Natura 2000 természeti területre hatással lehetnek, és mivel egyes tevékenységeket bejelentéshez kötött – nem teljesítette a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL L 206., 7. o.; magyar

nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.; a továbbiakban: élőhelyirányelv) 6. cikkének (3) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

Az uniós szabályozás

- 2 Az élőhelyirányelv célja, 2. cikke (1) bekezdésének értelmében az, hogy a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelmével hozzájáruljon a biológiai sokféleség biztosításához az EUM-Szerződésben érintett tagállamok európai területén.

- 3 Ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése ekként rendelkezik:

„A különleges természetmegőrzési területek egységes európai ökológiai hálózatát Natura 2000 néven hozzák létre. Az I. mellékletben felsorolt természetes élőhelytípusokat magában foglaló, továbbá a II. mellékletben felsorolt fajok élőhelyéül szolgáló természeti területekből álló hálózat célja, hogy biztosítsa az érintett természetes élőhelytípusok, valamint az érintett fajok élőhelyeinek kedvező védettségi állapotának fenntartását vagy adott esetben helyreállítását természetes kiterjedésükön illetve elterjedési területükön belül.

[...]”

- 4 Az említett irányelv 4. cikke rendelkezik a „Natura 2000” hálózat létrehozásának eljárásáról, valamint a különleges természetmegőrzési területek tagállamok általi kijelöléséről.
- 5 Az élőhelyirányelvnek az említett területek megőrzéséhez szükséges intézkedéseket tartalmazó 6. cikke (2) és (3) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a különleges természetvédelmi területeken található olyan természetes élőhelytípusok és olyan fajok élőhelyei károsodásának és megzavarásának megakadályozására, amelyek céljára az egyes területeket kijelölték, amennyiben a zavarás mértéke ezen irányelv céljaira tekintettel jelentős hatással lehet.

(3) Figyelembe véve az adott természeti terület védelmével kapcsolatos célkitűzéseket, megfelelő vizsgálatot kell folytatni minden olyan terv vagy program hatásait illetően, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de akár önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként valószínűleg jelentős hatással lesz arra. A természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának eredményét figyelembe véve, továbbá a (4) bekezdés rendelkezéseinek értelmében [helyesen: rendelkezéseinek sérelme nélkül] az illetékes nemzeti hatóságok csak azután hagyják jóvá az érintett tervet vagy programot, ha megbizonyosodtak arról, hogy az nem fogja hátrányosan befolyásolni az érintett természeti terület épségét, és miután – adott esetben – kikérték a lakosság véleményét is.”

A nemzeti szabályozás

- 6 A vallon régió 2008. május 22-i rendeletével (*Moniteur belge* 2008. június 17., 31074. o.) módosított, a természet megőrzéséről szóló 1973. július 12-i törvény (*Moniteur belge*

1973. szeptember 11., 10306. o; a továbbiakban: a természet megőrzéséről szóló törvény) 28. cikke (2) bekezdésének szövege az alábbi:

„A Natura 2000 területeken vagy adott esetben e területeken kívül alkalmazandó általános tilalmakat, továbbá a területeken vagy adott esetben e területeken kívül található olyan természetes élőhelytípusok és olyan fajok jelentős mértékű károsodásának és megzavarásának megakadályozása céljából, amelyek céljára az egyes területeket kijelölték, meghozandó minden további általános megelőző intézkedést a Kormány ír elő.”

- 7 A természet megőrzéséről szóló törvény 29. cikkének (2) bekezdése kimondja:

„Minden olyan engedélyhez kötött terv vagy program tekintetében, amely valamely Natura 2000 terület kijelöléséről szóló rendelet jogi kötőerejének elévülésére tekintettel nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de akár önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként jelentős hatással lehet arra – figyelembe véve a terület megőrzésével kapcsolatos célkitűzéseket és a Kormány által meghatározott módon –, hatásvizsgálatot kell végezni a vallon régióban a környezeti hatásvizsgálatra irányadó jogszabályok alapján.

[...]”

- 8 A vallon régió környezetvédelmi engedélyről szóló 1999. március 11-i rendelete (*Moniteur belge* 1999. június 8., 21114. o.) a jelen jogvita tekintetében alkalmazandó változatának (a továbbiakban: 1999. március 11-i rendelet) 3. cikkében ezt írja elő:

„A létesítményeket és a tevékenységeket rovatokban tüntetik fel, és három osztályba (1. osztály, 2. osztály és 3. osztály) sorolják az emberre és a környezetre gyakorolt hatásuk jelentősége alapján csökkenő sorrendben, valamint aszerint, hogy általános, ágazati vagy egyetemes feltételek közé sorolhatóak be.

A 3. osztály azon létesítményeket és tevékenységeket foglalja magában, amelyek csekély hatással vannak az emberre és környezetre, és amelyek tekintetében a Kormány egyetemes feltételeket írt elő.

[...]

A kormány előírhat olyan ismérveket, amelyek lehetővé teszik a bejelentő számára annak meghatározását, hogy a program tárgyát képező, a 3. osztályba tartozó létesítmény képes-e teljesíteni az egyetemes feltételeket. Amennyiben nem képes, a program tárgyát képező létesítményt átsorolják a 2. osztályba, és a bejelentő új, 2. osztályra vonatkozó környezetvédelmi engedély iránti kérelmet nyújt be. Ebben az esetben a Kormány határozza meg a környezetvédelmi engedély iránti kérelemhez csatolandó információkat.”

- 9 Az 1999. március 11-i rendelet 10. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„Senki sem üzemeltethet környezetvédelmi engedély nélkül 1. vagy 2. osztályba tartozó létesítményt.

[...]”

- 10 E rendelet 11. cikkének (1) bekezdése ekként rendelkezik:

„Senki sem üzemeltethet előzetes bejelentés nélkül 3. osztályba tartozó létesítményt.

[...]”

11 Az említett rendelet 13. cikkének szövegezése az alábbi:

„A nyilatkozatok és a környezetvédelmi engedély iránti kérelmek elbírálására azon település kollégiuma rendelkezik hatáskörrel, amelynek területén a program tárgyát képező létesítmény található.

[...]”

12 A vallon kormánynak a hatástanulmányhoz kötött programok, valamint az osztályokba sorolt létesítmények és tevékenységek listájának meghatározásáról szóló 2002. július 4-i rendelete (*Moniteur belge* 2002. szeptember 21., 42502. o.) jelen jogvita tekintetében alkalmazandó változata (a továbbiakban: 2002. július 4-i rendelet) 2. cikkének (1) bekezdésében ez áll:

„A környezeti hatástanulmányhoz kötött programok, valamint az osztályokba sorolt létesítmények és tevékenységek a jelen rendelet I. mellékletében szereplő listában kerülnek feltüntetésre.”

13 A 2002. július 4-i rendelet I. melléklete felsorol bizonyos számú programot, létesítményt vagy tevékenységet, amelyek nincsenek környezeti hatástanulmányhoz kötve, és amelyek közül a Bizottság keresetlevelében megemlíti különösen az alábbiakat:

- 01.20.01.02.01 rovat: minden épület vagy bármely más, elhelyezés céljára szolgáló építmény, amely nem tartozik a 01.20.01.01 rovatba, és amelynek kapacitása 4–500 állat az agrárgazat alá tartozó, 6 hónapos vagy annál idősebb szarvasmarhák tenyésztési és hízalási tevékenysége esetén;

- 01.49.01.01 rovat: gabonák, magvak, és egyéb, állatok takarmányozására szánt termékek, a szalma és a széna kivételével, ömlesztett lerakására vagy silózására szolgáló, 50 m³-t meghaladó űrtartalmú raktárak;

- 50.50.01 rovat: 55 °C-nál magasabb és 100 °C vagy annál alacsonyabb lobbanáspontú folyékonyszénhidrogén-töltőállomások gépjárművek számára, a vásárlóközönségnek való értékesítéstől eltérő kereskedelmi célra, mint amilyen a saját vagy saját számlára történő kezelésben lévő gépjárműparkok folyékony szénhidrogénnel, legfeljebb két üzemanyagpisztolyból történő ellátása, amennyiben a tároló tárolási kapacitása 3000 liter, vagy annál nagyobb és 25 000 liternél kisebb;

- 90.11 rovat: 20 vagy annál kisebb lakosegyenérték-kapacitású szennyvíztisztító részleg.

A jogvita előzményei és a pert megelőző eljárás

- 14 A 2006-os év folyamán a Bizottsághoz panaszt nyújtottak be, amely egy, a vallon régióban (Belgium), Philippeville település területén, a „Bassin de Fagnard de l'Eau blanche en aval de Mariembourg” elnevezésű, különleges természetmegőrzési területnek jelölt Natura 2000 terület peremén elhelyezkedő üzemi marhaistálló szabálytalan üzemeltetését rója fel.
- 15 A panaszos kijelenti, hogy ezen Natura 2000 területet jelentős mértékben károsítja a szóban forgó istállóból kiáramló szennyvíz, amely álláspontja szerint a vadon élő madarak védelméről szóló, 1979. április 2-i 79/409/EGK tanácsi irányelv (HL L 103., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 98. o.) mellékletében és az élőhelyirányelv mellékletében említett számos fajt veszélyeztet.

- 16 2006. augusztus 23-i levelével a Bizottság felhívta a Belga Királyságot, hogy küldje meg számára észrevételeit az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdésében rögzített követelmények teljesítésével kapcsolatban.
- 17 A Belga Királyság által nyújtott válasz fényében a Bizottság úgy vélte, hogy a belga szabályozás valójában nem felel meg az élőhelyirányelv 6. cikkének (2) bekezdésében rögzített követelményeknek, mivel nem ír elő környezeti hatásvizsgálatot, és csupán bejelentéshez köt egyes tevékenységeket, noha azok hatással lehetnek egy Natura 2000 területre.
- 18 A Bizottság, miután 2007. március 23-án felszólította a Belga Királyságot észrevételeinek előterjesztésére, 2008. május 6-án indokolással ellátott véleményt bocsátott ki, amelyben felhívta e tagállamot, hogy a kézhezvételtől számított két hónapos határidőn belül tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy e véleményben foglaltaknak eleget tegyen.
- 19 A Belga Királyság 2008. július 11-én válaszolt erre az indokolással ellátott véleményre, és arra hivatkozott, hogy az eredetileg kifogásolt mezőgazdasági üzemet azóta ellátták szennyvíztisztító állomással, és az érintett Natura 2000 terület irányában semmiféle szivárgás nem tapasztalható. E tagállam kijelentette továbbá, hogy a természet megőrzéséről szóló törvény immár tartalmazza a 28. cikk (2) bekezdését, amelynek szövegét a jelen ítélet 6. pontja említi, valamint hogy végleges elfogadás alatt van egy, az e rendelkezés végrehajtásának biztosítását célzó rendelet.
- 20 A Belga Királyság és a Bizottság között 2009. március 17-én tartott, több kérdést tárgyaló ülést követően e tagállam 2009. május 5-én kiegészítette az indokolással ellátott véleményre adott válaszát, és információkat szolgáltatott a vallon régió által a környezet károsodása kockázatának megakadályozása céljából elfogadott törvényi és rendeleti rendelkezésekről.

- 21 A Bizottság, mivel úgy vélte, hogy e rendelkezések nem teszik lehetővé a védett területre gyakorolt hatások értékelése szisztematikus jellegének biztosítását, amint azt az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdése megköveteli, benyújtotta a jelen keresetet.

A keresetről

A felek érvei

- 22 A Bizottság kiemeli, hogy az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében a nemzeti hatóságok csak azután hagyhatják jóvá az érintett tervet vagy programot, ha környezeti hatásvizsgálatot végeztek, amelynek fényt kell derítenie azon hatásra, amelyet a terv vagy program a védett területre ténylegesen gyakorol vagy potenciálisan gyakorolhat.
- 23 Amennyiben egy adott terv- vagy programkategória kizárásának ismérvei nem elégségesek annak bizonyossággal történő garantálásához, hogy az érintett tervek vagy programok nem járnak a védett terület épségét veszélyeztető jelentős káros hatásokkal, az ilyen vizsgálatot a Bizottság álláspontja szerint szisztematikusan kell végezni.
- 24 A jelen ügyben a természet megőrzéséről szóló törvény 29. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy azok a tervek vagy programok, amelyek nincsenek környezetvédelmi engedélyhez kötve, köztük az olyan tervek és programok kategóriái, amelyek pusztán a települési közigazgatási szerv előtt benyújtott bejelentéshez vannak kötve, nem tesznek szükségessé környezeti hatásvizsgálatot.

- 25 Márpedig a bejelentéshez kötött tervek és programok ilyen vizsgálatának elvégzésére vonatkozó kötelezettség e kizárása nem alapulhat objektív szemponton. Nem lehet kizárni ugyanis, hogy a 2002. július 4-i rendelet által rögzített küszöbértékek alatti tevékenységek jelentős hatással vannak az érintett területre.
- 26 E vonatkozásban a Bizottság a jelen ítélet 13. pontjában említett tevékenységeket és létesítményeket említi, és előadja, hogy egy 500 borjút számláló tenyészet az ott keletkezett szennyvíz szivárgása folytán hatással lehet az érintett területre, még akkor is, ha e szivárgások egy másik területre nincsenek hatással.
- 27 Válaszában a Bizottság ehhez hozzáteszi, hogy ami a létesítmények 3. osztályból a 2. osztályba történő átsorolásának lehetőségére vonatkozó érvet illeti, az 1999. március 11-i rendelet 3. cikkének ötödik bekezdése ennek felelősségét a bejelentőre ruházza, noha, az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében az illetékes nemzeti hatóságok feladata, hogy megfelelő vizsgálat útján megbizonyosodjanak arról, hogy a tervek és programok nem fogják hátrányosan befolyásolni az érintett terület épségét. Végeredményben az említett 3. cikk ötödik bekezdéséből az következik, hogy a 3. osztályból a 2. osztályba történő átsorolás ahhoz van kötve, hogy az egyetemes feltételek teljesítése lehetetlen legyen, nem pedig ahhoz, hogy valamely Natura 2000 terület tekintetében kockázat álljon fenn.
- 28 Továbbá a természet megőrzéséről szóló törvény 28. cikkének (2) bekezdésében említett általános tilalmak az élőhelyirányelv 6. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartoznak, amelynek tárgya nem a terület hatásvizsgálata valamely új program tekintetében történő elvégzésére vonatkozó kötelezettség. Következésképpen az említett 28. cikk (2) bekezdése nem elégséges az élőhelyirányelv 6. cikke (3) bekezdése átültetésének biztosításához.

- 29 A Belga Királyság arra hivatkozik, hogy a szolgálatai által végzett ellenőrzések nem tártak fel a panaszban említett istálló által a „Bassin de Fagnard de l'Eau blanche en aval de Mariembourg” elnevezésű Natura 2000 területre gyakorolt semmilyen negatív hatást.
- 30 Általánosabb jelleggel az 1999. március 11-i rendelet 3. cikkéből az következik, hogy a létesítmények 3., bejelentéshez kötött osztálya *per definitionem* azon létesítményeket és tevékenységeket foglalja magában, amelyek az emberre és környezetre csekély hatással vannak.
- 31 Továbbá egy 3. osztályba tartozó létesítmény üzemeltetése vagy tevékenység folytatása a code de l'environnement (környezetvédelmi törvénykönyv) rendelkezéseinek betartását, valamint a tevékenységi ágazat által előírt egyetemes feltételek teljesítését feltételezi. Ezen egyetemes feltételek a környezetre gyakorolt hatás csökkentését, valamint a Natura 2000 területek károsodásának elkerülését célozzák.
- 32 Ezen túlmenően a vallon régióknak az osztályokba sorolt tevékenységek vagy létesítmények listájának összeállítása során, tekintettel az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv (HL L 175., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 348. o.) III. mellékletében foglalt feltételekre, tanulmányt kellett volna készíttetnie azon tevékenységekről, amelyek a környezetre hatást gyakorolhatnak.
- 33 Az 1999. március 11-i rendelet bármely, előre nem látható helyzetből eredő környezeti kár kockázatának enyhítése érdekében rendelkezik továbbá az osztály módosításának lehetőségéről egy 3. osztályba tartozó létesítmény tekintetében, amennyiben az nem képes a rá alkalmazandó egyetemes feltételeket teljesíteni. A bejelentőnek ekkor 2. osztályra vonatkozó környezetvédelmi engedély iránti kérelmet kell benyújtania. Ebben az esetben az illetékes hatóság, az engedély iránti kérelemben foglalt információk alapján, dönthet a létesítmény érintett Natura 2000 területre gyakorolt hatásai vizsgálatának előírásáról.

- 34 A természet megőrzéséről szóló törvény 28. cikke a védelem utolsó szintjét alkotja. Ezen 28. cikk (1) bekezdése akként rendelkezik ugyanis, hogy valamennyi üzemeltetőre vonatkozik a természetes élőhelyek károsításának, valamint azon fajok megzavarásának, amelyek tekintetében a Natura 2000 területek kijelölésre kerültek, az általános tilalma. Ami az említett 28. cikk (2) bekezdését illeti, ez lehetővé teszi a kormány számára, hogy általános intézkedésekkel lefedje azon tevékenységek teljes körét, amelyek hatással lehetnek a Natura 2000 területekre. Ezt a rendelkezést a vallon kormányának a Natura 2000 területek tekintetében alkalmazandó általános megelőző intézkedésekről szóló 2008. október 23-i rendelete (*Moniteur belge* 2008. november 27., 62636. o.), valamint a vallon kormányának a Natura 2000 területek tekintetében alkalmazandó megelőző rendszer egyes részletszabályairól szóló, 2008. október 23-i rendelete (*Moniteur belge* 2008. november 27., 62644. o.) hajtotta végre.
- 35 Arra az esetre, ha ezen, a Natura 2000 területek hathatós védelmét biztosító rendelkezések együttes előírása elégtelennek bizonyulna, a vallon kormányának még mindig rendelkezésére áll az a lehetőség, hogy a Natura 2000 területeken kívüli területeken alkalmazandó, a magukra a területekre vonatkozó intézkedéseket kiegészítő általános védelmi intézkedéseket írjon elő.
- 36 A Belga Királyság viszonzásában hangsúlyozza, hogy az élőhelyirányelv 6. cikke (3) bekezdése alkalmazhatóságának egyetlen korlátja a különleges természetmegőrzési területekre gyakorolt esetleges jelentős hatások hiánya. Márpedig a belga hatóságok e megközelítésnek megfelelnek az 1999. március 11-i rendelet 3. cikke révén.
- 37 A 3. osztályba tartozó létesítmények 2. osztályba történő átsorolása lehetőségének Bizottság általi értelmezése téves, mivel a bejelentőnek a vallon kormány által meghatározott ismérvekből kell kiindulnia annak megállapításához, hogy az érintett létesítmény környezetvédelmi engedélyhez, nem pedig bejelentéshez van kötve. Azon érv tekintetében, mely szerint az említett átsorolás az egyetemes feltételek teljesítésének a függvénye, a Belga Királyság pontosítja, hogy a belga szabályozásra tekintettel, valamely 3. osztályba tartozó és a tekintetében alkalmazandó egyetemes feltételeket

teljesítő létesítmény nem vagy csak csekély hatással van az emberi egészségre vagy a környezetre.

- 38 A Belga Királyság tehát megfelelően ültette át az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdését azzal, hogy valamennyi olyan tevékenység tekintetében megfelelő hatásvizsgálatot ír elő, amelyek negatív hatást gyakorolhatnak egy védett területre.

A Bíróság álláspontja

- 39 Az állandó ítélkezési gyakorlat alapján az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében egy terv vagy program megfelelő hatásvizsgálatának követelménye azon feltételtől függ, hogy fennáll a valószínűsége vagy kockázata annak, hogy e terv vagy program az érintett területre jelentős hatással lesz. Tekintettel különösen az elővigyázatosság elvére, ilyen kockázat akkor áll fenn, ha objektív tényezők alapján nem zárható ki, hogy az adott terv vagy program jelentős mértékben hat az érintett területre (lásd a C-127/02. sz., Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben 2004. szeptember 7-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-7405. o.] 43. és 44. pontját, a C-6/04. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 2005. október 20-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-9017. o.] 54. pontját, valamint a C-418/04. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 2007. december 13-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-10947. o.] 226. pontját).
- 40 Az adott kockázat mérlegelését különösen az ilyen terv vagy program által érintett terület egyedi környezeti jellemzőinek és feltételeinek a figyelembevételével kell elvégezni (lásd a fent hivatkozott Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 49. pontját, valamint a C-179/06. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2007. október 4-én hozott ítélet [EBHT 2007; I-8131. o.] 35. pontját).
- 41 Továbbá az a feltétel, amelytől egy terv vagy egy program hatásának egy meghatározott természeti területen való vizsgálata függ, és amelynek értelmében a jelentős

hatások hiányára vonatkozó kétely esetén el kell végezni a hatásvizsgálatot, nem teszi lehetővé a hatásvizsgálat elkerülését a programok bizonyos kategóriái esetében olyan kritériumok alapján, amelyek alkalmatlanok annak biztosítására, hogy a tervek vagy programok valószínűleg nem lesznek jelentős hatással a védett természeti területekre (lásd ebben az értelemben a C-98/03. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-53. o.] 41. pontját).

42. Annak lehetősége ugyanis, hogy a hatályos szabályozással összhangban általánosságban mentesíthetők bizonyos tevékenységek az érintett területre vonatkozó hatásvizsgálat alól, jellegénél fogva nem biztosíthatja azt, hogy e tevékenységek nem sértik a védett területek épségét (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 43. és 44. pontját, valamint C-241/08. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2010. március 4-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-1697. o.] 31. pontját).
43. Így az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdése nem engedélyezheti a tagállamok számára olyan nemzeti szabályok előírását, amelyek lehetővé teszik általános jelleggel a területrendezési programok természetvédelmi területre gyakorolt hatása vizsgálatának kötelezettségét, akár az előre látható költségek összegének csekély mértéke, akár az érintett tevékenységek sajátos ágazatai okán (lásd a C-256/98. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2000. április 6-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-2487. o.] 39. pontját).
44. Ugyanígy az a tagállam, amely a bejelentéshez kötött építési munkákhoz, munkálatokhoz vagy rendezési munkákhoz kapcsolódó terveket vagy programokat szisztematikusan mentesíti a hatásvizsgálati eljárás alól, nem teljesíti az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdéséből eredő kötelezettségeit (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2010. március 4-én hozott ítélet 62. pontját).
45. Következésképpen a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy főszabály szerint a tagállamok az élőhelyirányelv 6. cikke (3) bekezdésének alkalmazásában nem tehetik lehetővé szisztematikusan és általános jelleggel a tervek vagy programok bizonyos kategóriái Natura 2000 területekre gyakorolt hatása vizsgálatának kötelezettsége alóli mentesülést, a tevékenységi ágazat függvényében vagy bejelentési kötelezettség előírásával.

- 46 A jelen ügyben ezen megállapítások fényében kell megvizsgálni, hogy a Belga Királyság által elfogadott rendelkezések megfelelnek-e az élőhelyirányelv 6. cikke (3) bekezdésének.
- 47 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a természet megőrzéséről szóló törvény 29. cikkének (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy minden olyan, engedélyhez kötött terv vagy program tekintetében, amely akár önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként jelentős hatással lehet egy Natura 2000 területre, hatásvizsgálatot kell végezni a vallon régióban a környezeti hatásvizsgálatra irányadó jogszabályok alapján.
- 48 Ugyanakkor az 1999. március 11-i rendelet kimondja, hogy a 3. osztályba tartozó tevékenységeknek és létesítményeknek kizárólag előzetes bejelentés tárgyát kell képezniük, amelyet azon település kollégiumánál kell benyújtani, amelynek területén a program tárgyát képező létesítmény található.
- 49 E rendelkezések összességéből a Bizottság arra következtet, hogy a 3. osztályba tartozó tevékenységek és létesítmények nincsenek engedélyhez kötve, következésképpen nem képezhetik a Natura 2000 területre gyakorolt hatásaikra vonatkozó vizsgálat tárgyát, amit a Belga Királyság nem is vitat.
- 50 E tekintetben a Bizottság a 2002. július 4-i rendelet I. mellékletére hivatkozik, amely pontosan meghatározza, melyek azok a programok, létesítmények vagy tevékenységek, amelyek nincsenek környezeti hatásvizsgálathoz kötve, amelyek sorában szerepelnek a jelen ítélet 13. pontjában felsorolt, a 3. osztályba tartozó programok, létesítmények vagy tevékenységek.
- 51 Következésképpen a Belga Királyság bejelentési kötelezettséget írt elő, amely szisztematikus és általános jelleggel lehetővé teszi a tervek vagy programok valamely Natura 2000 területre gyakorolt hatásai vizsgálatának kötelezettsége alóli mentesülését. E tagállam előfeltevése értelmében tehát e bejelentéshez kötött tervek vagy programok nem lehetnek jelentős hatással egy védett területre.

- 52 Ilyen körülmények között, ha egy tagállam bejelentési kötelezettséget ír elő, amely tehát nem foglalja magában a kockázatoknak különösen az érintett terület egyedi környezeti jellemzőinek és feltételeinek figyelembevételével történő mérlegelését, e tagállamnak kell bizonyítania, hogy az általa elfogadott rendelkezések objektív tényezők alapján lehetővé teszik annak kizárását, hogy valamely, e bejelentéshez kötött kötött terv vagy program, akár önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként jelentős hatással van valamely Natura 2000 területre (lásd ebben az értelemben és analógia útján a fent hivatkozott Bizottság kontra Franciaország ügyben 2010. március 4-én hozott ítélet 32. pontját).
- 53 Az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdéséből ugyanis arra lehet következtetni, hogy az illetékes nemzeti hatóságok kizárólag akkor mentesülhetnek valamely, a Natura 2000 terület kezeléséhez nem közvetlenül kapcsolódó, illetve nem nélkülözhetetlen terv vagy program hatásvizsgálatának elvégzése alól, ha objektív körülmények alapján kizárható annak lehetősége, hogy e terv vagy program – akár önmagában, akár más terv vagy program részeként – jelentős hatást gyakorolhat az említett területre (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging ügyben hozott ítélet 45. pontját, valamint a fent hivatkozott Bizottság kontra Írország ügyben hozott ítélet 238. pontját).
- 54 E tekintetben a Belga Királyság először is az 1999. március 11-i rendelet 3. cikkére hivatkozik, amelynek értelmében kizárólag azon létesítmények és tevékenységek vannak bejelentéshez kötve, amelyek csekély hatással vannak az emberre és a környezetre, és amelyek tekintetében a kormány egyetemes feltételeket írt elő.
- 55 Mindazonáltal emlékeztetni kell arra, hogy még egy csekély kiterjedésű program is jelentős hatással lehet a környezetre, ha olyan területen helyezkedik el, ahol az olyan környezeti tényezők, mint a növények és állatok, a talaj, a víz, az éghajlat vagy a kulturális örökség a legcsekélyebb módosulásra is érzékenyen reagálnak (lásd ebben az értelemben a 85/337 irányelvvel kapcsolatban, a C-392/96. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 1999. szeptember 21-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-5901. o.] 66. pontját).

- 56 Valamely tagállam nem lehet tehát biztos abban, hogy a tervek vagy programok tevékenységi ágazatok és különleges létesítmények által meghatározott kategóriái *per definitionem* csekély hatással fognak járni az emberre és a környezetre.
- 57 Másodsorban a Belga Királyság rámutat, hogy a vallon régió az osztályokba sorolt tevékenységek vagy létesítmények listájának összeállításánál a 85/337 irányelv III. mellékletében rögzített szempontok figyelembevételével tanulmányt készített az azon tevékenységekről, amelyek hatást gyakorolhatnak a környezetre.
- 58 Márpedig meg kell állapítani, hogy a Belga Királyság e tanulmányt nem nyújtotta be. Mindenesetre, amint azt a Bizottság megjegyzi, ellentétben az előhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelményekkel, egy ilyen előzetes tanulmány alapján főszabály szerint nem látható előre, hogy egy terv vagy program – akár önmagában, akár más terv vagy program részeként – milyen hatással lehet az adott területre.
- 59 Harmadsorban a Belga Királyság arra hivatkozik, hogy az 1999. március 11-i rendelet értelmében ha egy program részét képező, 3. osztályba tartozó létesítmény nem képes a tekintetében alkalmazandó egyetemes feltételeket teljesíteni, át kell sorolni a 2. osztályba. Ekkor az illetékes hatóság, a 2. osztályra vonatkozó környezetvédelmi engedély iránti kérelemben foglalt információk alapján dönthet úgy, hogy a Natura 2000 terület megőrzési célkitűzéseire tekintettel kötelezővé teszi a program tárgyát képező létesítmény érintett területre gyakorolt hatásainak vizsgálatát.
- 60 Ugyanakkor a Belga Királyság nem nyújtotta be sem a Bizottság által említett létesítményekre és tevékenységekre vonatkozó egyetemes feltételeket tartalmazó rendelkezéseket, sem azokat a szempontokat, amelyek alapján a bejelentő számára meghatározható, hogy a program tárgyát képező, 3. osztályba tartozó létesítmény képes-e teljesíteni ezen egyetemes feltételeket. E tagállam továbbá azt sem magyarázza meg,

hogy e rendelkezések konkrétan mennyiben teszik lehetővé a védett területre előreláthatóan jelentős hatást gyakorló tervek vagy programok megfelelő hatásvizsgálata elmaradásának enyhítését.

- 61 Negyedsorban a Belga Királyság a természet megőrzéséről szóló törvény 28. cikkének (2) bekezdését végrehajtó rendelkezésekre hivatkozik, amelyek minden esetben biztosítják a vallon régióban található Natura 2000 területek hathatós védelmét.
- 62 Mindazonáltal e tagállam mindössze arra szorítkozik, hogy a vallon kormány 2008. október 23-i, a jelen ítélet 34. pontjában említett két rendeletére hivatkozzon, anélkül hogy megvizsgálná azok tartalmát vagy kifejtené azon okokat, amelyeknél fogva e rendeletek álláspontja szerint elégségesek az élőhelyirányelv 6. cikke (3) bekezdése átültetésének biztosításához.
- 63 Ötödsorban a Belga Királyság említi a környezetvédelmi törvénykönyv betartásának kötelezettségét is, anélkül hogy konkrétan megjelölné, hogy e törvénykönyvnek az általános feltételekkel összefüggésben értelmezett rendelkezései mennyiben tudják a környezet védelmét biztosítani.
- 64 A fentiekből az következik, hogy a Belga Királyság nem nyújtotta be azon bizonyítékokat, amelyek lehetővé tennék a Bíróság számára annak vizsgálatát, hogy az e tagállam által elfogadott rendelkezések elégségesek-e annak az objektív tényezők alapján történő kizárásához, hogy egyetlen bejelentéshez kötött terv vagy program akár önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként sem gyakorol jelentős hatást valamely Natura 2000 területre.
- 65 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy a Bizottság keresete megalapozott.

- 66 A fenti megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy a Belga Királyság – mivel nem tette kötelezővé megfelelő környezeti hatástanulmány készítését egyes, bejelentéshez kötött olyan tevékenységek esetében, amelyek valamely Natura 2000 területre hatással lehetnek – nem teljesítette az élőhelyirányelv 6. cikkének (3) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

- 67 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Belga Királyságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Belga Királyság – mivel nem tette kötelezővé megfelelő környezeti hatástanulmány készítését egyes, bejelentéshez kötött olyan tevékenységek esetében, amelyek valamely Natura 2000 területre hatással lehetnek – nem teljesítette a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (3) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.**

- 2) **A Bíróság a Belga Királyságot kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások